

Tänaht lehte 8 lht
Toimetuse: Tallinnas, Pilti uul. 40. Astatub
1. 9 h. — 1. 6 h.
Toimetuse tel.: Peatoimetaja 285. Sekretär 5-81.
Päämeauudiste osak. 312. Kirjastaja tel. 180.
Peatoimetaja: Pilti uul. 42, tel. 4-00. Astatub
1. 8 h. — 1. 5 p. l.
Adressid kirjastajatele: „Kaja“ — Tallinn,
postkast 28.
Peatoimetaja: A. Supits.

ühtinumber 5 senti.
Põllumajanduslik ajakiri „Põlumees“
on aasta ja poolaasta tellijatele maksuta laajas:
Tellimise hind:
1 kuu postiga — 1 kroon 20 senti (120 marka)
3 „ — 3 krooni — (300 „)
6 „ — 5 „ 50 „ (550 „)
12 „ — 10 „ — (1000 „)
Wäljamaale 2 krooni 50 senti kuu. Adressid muu-
mine 20 senti. Tellimisi võetakse vastu: kõik
postkontorid ja oma tellimise te vastutustajad.
Kuulutuste hind: 1 veeru 1 millimeeter
lehe esiosas 10 senti, teistes osades 12 senti,
kuulutuste küljel 5 senti.

Nr. 252

Reisnädalal, 5. oktoobril 1928.

11. aastakäik

Kroaadi suitsuonn.

Kroaadi on enese peale tähelepanu pannud, kuna nad enesele isatalt autonoomiaid wana-
wad Põuna-Slaavia piirides. Kroaadi on kultuurilises elus oma rahapoolsetest naaberriikidest mitugi
jalama maha jäänud, kuid iseloomu ja wabaduse tunne on neil tugev.
Meie pilt kujutab tähtsust kroaadi taluhoonet, mis taunis algelisel on ehitatud. Sõltatusel
puudub korsten, millel atnab.

Kindralprofurör wandus alla.

Wangimajade liharuustus wõeti kohtuminiistri lihaäri
käest ära.

Sõbrustamine koondusega läks J. Kalbusele kalliks.

Tõderakondlike kohtuminiistri J. Kal-
buse kohta sai hiljuti teatawaks, et ta end
isewärki lihaoperatsiooni-
desse

on mässinud. J. Kalbus oli nimelt last-
nub käsu anda, et temale alluwas wangi-
majad tohitud liha osta ainult jellest liha-
ärilt („Lihaeksport“), kus J. Kalbus ise
nõutogu esimees on.

Etteots äratas juba see suurt wõõras-
tust, et kohtuminiisteeriumi käst kohtumi-
nistri juhutada olema äri kasutis läks. Tei-
feks tundus selgesti, et

Kohtuminiister seaduse nõu-
dusi mitte täitnude oie,

kui ta käseb ostusid toimetada ilhelt teata-
walt äriks, teistelt aga keelab osta. Sellele
kõigele juhtisime tähelepanu ning arwasi-
me, et riigikogul wõi walitsusel oleks põh-
just kontrollida J. Kalbuse käsu seaduslik-
lust. Seaduslik korid on niisugune, et riig-
ikogul peab sealt osima, kui ta kõige odu-
wamalt saab.

Meie wäljaastumine mõjus

niisõrd, et kohtuminiister J. Kalbus, kes
tõotas oma lihaostude käsu jõusse jätta,
siiski sellest warsti loobuma ning wähem-
pakkumise wälja kuulutama pidi. Niisugu-
ne on nimelt seaduse nõudmine, mida koht-
uminiister ja kindralprofurör itkagi oleks
pidanud juba waremalt tundma.

Esmaspäewal oli niilid järelepakkumine,
kus wangimajade liha warustamine läks
liha kauplaja Kallil kätte, kelle poolt oli eita-
tud kõige odawam pakkumine, nimelt 5 kr.
loomaliha pumb. Kohtuminiistri lihaäri —
„Lihaeksport“ jäi kõrwale.

Kohtuminiistri endisest seletusest on sel-
lega niilid ebadõigeks ojutunud see wäide,
nagu oleks „Lihaeksportil“ kõige odawam

laup. Teiselt on niilid ka selge, et ware-
malt juba oleks odawama hinnaga liha
jaadud, kuid kohtuminiisteerium ei pidanud
tarwilist wähepakkumist wälja kuuluta-
da, kuigi seadus seda nõuab.

See on ju päris anekdoot, et
kohtuminiisteeriumis ei tunda
seadust.

Kohtuminiister kiitles, et ta riigile sel-
lega aastas poolteist miljonit kasu toonud,
et ta oma lihaäri kaudu wangimajades war-
ustas. Niilid on aga wäga kerge wälja
arwata, kui suur on riigi kahju selle
tõttu, et kohtuminiisteerium juba waremalt
wähepakkumist wälja ei kuulutanud. Kes
siin riigi huwides kaitsmise enese armele
wõib kirjutada, on „Kaja“. Ilma „Kaja“
pealekäimisele oleks kohtuminiisteerium tä-
napäew ministri ärist lihaostusid toimetat-
nub ning sellele äriks-oma sada marka liha-
pumbalt enam maksanud.

See lihaoperatsioonide lugu
ei ole J. Kalbuse nimele kasu
toonud.

Nende lihalugude üleskerkimise eest
wõlgneb J. Kalbus tänu koondusele. Min-
gikogul põhjusel hakkas J. Kalbus juba
mõni aeg tagasi koondusega mehtlebama.
Et koonduse juures heas kirjast olla, selleks
nähkawasti andis J. Kalbus oma õnnetu
lihaostu käsu, mida awaliku arwamise
juures niilid tulla muuta. Sõbrusta-
mine koondusega on J. Kalbu-
sele wäga kiitlik maksma
läinud, seda peab ütlemata.

Kuna kohtuminiister ise oma efiisam-
must aru sai ja seadusliku korra riigikogu
koostamist päewal parandas, ei ole riig-
ikogul enam tarwis selle asjaga tegemist
teha.

Esmaspäewa hommikul oli Nahlur ko-
dust lahunud wallamajas maksude õienda-
mises, kusjuures ta suurema rahajumma
puudumist märganud. Kas oli ta raha ise
kasutusse kasutanud, wõi on see tema järelt
warastatud, kuid raha puudumine mõjus
nähkawasti niisõrd mehe peale, et ta selle
tagajärjel elu lõpetas. Enejetapmises tar-
wis Nahlur rewolwrit.

Elundmusest teatati Saapjala politsei
wõimudele, kui kriminaalametnikud toha-
peale jõitid sündmust juurdelema.

Naha faotus wiis enejetapmisele.

(Traaditeel Wõnnust.)

Wõnnu, 2. oktoobril. Eile õhtupooli-
tal leiti Wõnnu wallas Soome talu omanik
Nahlur oma talu ligidalt surmalt. Nagu
hiljem selgus, oli Nahlur oma elu enese-
tapmise teel lõpetanud, mis sündis arwata-
wasti juba hommikul. Enejetapja on 50.
aastate fees.

Kodu- ja väljamaa vabrikuteist

palitu-, ülikonna-,
mantli- ja kleidi-

riideid

soovitame suures walikus wõistlemata odawate hindadega.

RIIDEKAUBALADU

TSCHERNOV, LUKSEP & KO,

TARTUS, KAUBAHOOWIS NR. 6-7. TELEFON 156

B. Oja ja tema põlennud pildid.

Oja oli talu wäikele lapse nimele kirjutatud. Wille
tohtunud ta warem mitmes jeltis finnitada.

Kohtupristaw pani kinnituspreemia peale aresti.

Nagu niilid selgub, polnudki senine töö-
erakondline riigikogu liige B. Oja mahapõ-
letatud hoone ja talu seaduslikult omani-
kust. Naha tähelepanu aasta hiljel oli ta
talust kirjutatud oma 4-aastase poja nimele.
Selle waranduse üleandmise akti on Finni-
stariud Harju walla hooletande katus. Ma-
ealise poja eestkättaks ja waranduse hoo-
dajaks, määras katus B. Oja enese.

Sellest aial. kui waranduse ümberkir-
jutamine läbi läbi, oli juba Oja talu kati
wõistluse nõudmiste kätte mahakõr-
nud. Arwamist talus ainult üks lehm
ja kaks hobust. Seisandit kui talu poja ni-
mele kanti, polnud wõistluseajatel talust
muidugi enam midagi jätta.

Oja wend — Wolhemar Oja, kes talus
elas ja sel ajal, kui elumaja mahakõr-
utati, noore sulastuinaa üllinda katus mi-
his. On waremalt kohtu poolt karistatud.
B. Oja lühikese aja pärit Harju alacaliste
kuritegijate kolonist.

Kohtu poolt karistatud isikute nimetria
järel on Wolhemar Oja n. Oja karista-
tud 1913. aastal marguse eest 4-kuulise man-
gikõrgega ja 1922. aastal wõtmise eest 3-
kuulise manastusega. Ka on temalt Wene
ajal üheksalised pigused ära wõetud.

Tänaht hiljuti — augustikuni on B.
Oja oma wenna sündimisea ajal Harju
kuritegijate kolonii direktori elukorteris al-
nud kiwidega punaks pilbunud.

Elumajas, mis maha põles, olud ka lõh-
keneid, — nagu pabruneid, bünamiiti ja
bensini. Kui bensiniõnd plahwatasi, oli
kogu hoone korraga üleni leekides. Ise ben-
siin andis tulele hoogu juure. Mis jaoks

majas bensini hoiti, pole teada. Bensiniiga
kõetawaid masinaid pole talus olnud.

Maale, mis kinnituselt „Eas“ olid
finitatud 46.000 krooni (4.600.000 mar-
ga) eest, on B. Oja warem teistes finnitus-
seltides finnitada püüdnud. Kuid mujal
neid ei finnitatud. Rõigepealt tatunud Oja
neid finnitada koonduseajutude finnitus-
seltis „Talus“, mille juhatuselimeks ta
ise waremalt oli. Seal tatnud ta neid fin-
nitada 20.000 krooni (2 milj. margat) eest.
See finnitus lihtad aga tagasi. Siis püü-
ras B. Oja finnitusest „Eas“ poolle,
soowides pille finnitada 30.000 krooni eest.
„Eas“is olid walmis pille finnitama selle
jumma eest, kuid nõuti, et antagu pildid
finituseltis hoiule. Sellest polnud aga
Oja nõus. Tema nõndis pildide jätmist oma
elumajja. Hiljem teostas ta finnituse
„Eas“, ligi kaks ja pool korra kõrgema
jumma eest.

Tulekahju ise sündis järgmiselt: Elu-
maja põles maha pühapäewa warahommikul
kella 4 ja 6 wahel. Tuli algas maja teiselt
korral, seal asuwast proua Oja toast. B.
Oja oli kodust lahkunud ja Tallinna jõitnud
reede õhtul, kuna B. Oja juba paar päewa
waremalt kodust ära oli jõitnud.

Soone teisel korral asuwates ruumides
pliitid, ahjudid ega muud tuleasemeid ei
olnud. Ka alumiisel korral on tuli juba lan-
guenud kella 7 ajal pliidi all ära kas-
tatud.

B. Oja protesteeritud wõistite kogum-
ma ulatab mõne miljonini. Kinnituseltis
„Eas“ on juba mitme kohtupristaw poolt
kinnituspreemia arest peale pandud.

Grimpelil „lõrwad pea wastu litutud“.

Nahkkoogu otis b teda taga.

Grimpeljõitide juhti Arn. Grimpelit,
kes riigikogust ära Wenemaale põgenes, ot-
sivad praegu kohtuõimud taga, et teda
riigi äraandmise eest wastutusele wõtta.
„Kiigi Teataja“ wiimases numbris on
awaldatud järgmine omapärane kuulutus:
„Tallinna-Saapjala rahukogu otis Arim. Ip.
1. § § 846, 847 ja 851 põhjal Tuhalaane wallast,
Wijandimaalt, pärit Arnold Sanju p. Grimpelit,
sünd. 3. aprillil 1901 a., teda süüdistatakse kuri-
teos, mis 11. n. l. § 129 pp. 2 ja 6 eite nähtub.
Tundemärgid on järgmised: pikkus 178 sm., kate
pikkus 180½ cm., kehahoid sale, kael pikk, õlad alla-
poole langewad lalad, käed pitad, juuksed taha-
poole lammitud tumepruunid, habe actub, wurrud

päetud, näo põhijugu pitergune, otsaeline kitas
tahapoolse talbum, silmad pruunid, kulmad looga-
tulistid, nina juur wäike, nina selg sirge, nina
alus horisontaalne, lõrwad pea wastu litutud,
lõrwad põhijugu omaalne, juu wäike, alumine huul
ettepoole ulatub ja wähe mähkajapõõdub; Hea-
selt tundemärgid: pahemal lael peopesas pöidla to-
hal srappellitilust ilhe tolli piltune haawa arm;
otsaajel nina juure kohal ja kulmuuarete kõrgu-
jel kaks, wõrsatul põjel silma wälile nurga kohal
üks ning paremal põjel silma wälile nurga kohal
kaks musta täppi (muska“).

Agailt, kellel on teada Grimpelit elukoht, peab
rahukogule wiibimata teatama, kus ta ajub. Ame-
tastutuse, kelle raatoniis on Grimpelit waran-
dust, peawad selle kohe oma hoolde wõtma.“

Wõidulaenu Eustutatud jeeriad.

Wõidulaenu 15-mal kustuskoosimisel, 1.
oktoobril 1. a., kustusatud jeeriad:

5907	6693	9590	7258	8950	9524	2598
454	8706	9160	4921	3227	6884	2236
885	7398	8195	5562	2289	2703	8888
7889	5852	1427	3274	9754	3744	6173
3577	2524	8816	3708	1609	230	7198
2629	4238	50	9400	1732	6333	2605
881	6862	4177	5602	5654	6055	1201

9462	6198	6151	7409	4215	8001	5821
2994	7362	8548	5082	2805	5056	9753
9778	8694	1737	4206	29	8211	3605
8486	9663	8750	3519	9354	3007	2449
1167	7100	4369	7279	7327	8220	1349
5153	7268	8446	2264	5228	7595	9016
3321.						

Jeeriad langeid kustusamijele wiiekaupa,
igailhe wahet 2 tuhat. Raitets kustusamijele lan-
ges jeeria 5907, siis kustusid ka jeeriad 1907,
3907, 7907 ja 9907.

Kustusamijele langes üldse 500 jeeriat.

Agentide mühtlus maal.

Piimahiisupi vibi rändavab agendid on väärnähutuseks põllumeeste ühis-
tegevuses.

Agentide wahetalitusest pole põllumehel kasu.

Wõti wäljamees äride kiire kasvamiseega on suureks muutunud piimahiisutele kujudunud wõti eksportööride agendid, kes viimasel ajal parvude wiisi mõnda maad ringi kihutawad ja üksteise eest piimatööstustelt wõid oma äride wälja meelitada püüawad. Nad kutsutawad iga-
jugu wõtteid. Nii kutsutakse üksteist üle trumbata ojava ja kawala jutuga, ja har-
wad ei ole ka juhuseid, kus wiinapudel ja altkäemaks äri ajamist soodustawate wahenditena tarwitusele tulewad.

Kihutatakse ringi küll autodel, küll jal-
ratastel, ja ka jalgi, nõnda et ühise ju-
hatuste liikmed päriselt kurdawad, et pea-
aegu enam päewagi ei mõõdu, kui jar-
nased küllalised külitamas ei käi. Mõnel
päewal tuleb neid isegi mitu.

Peale igajugu kirju minewikuga mees-
agentide mitmekesisest elutajest on mõ-
ned ärid ametisje wõtnud weel naisagen-
te, feda rahwajuri tunnuse, "wõimamslite"
nime all ja kes järele eriti tragid on teisi
wõistlajaid ettemõtteid maha tegema. Peale
inetu üksteise tõrjamise lewitawad agen-
tid igal joodjal juhusel aluseta jüüdistusi
ja wäljamõeldud kuulujutte kehtlühjus
„Estonia“ wastu, sest temas näewad
kõik wõistlajad eksportärid oma ühisi ja
suuremat wõistlajat. Kuigi oma-
wahel wihawaenus alles, tegutsewad need
agendid piimatootjate ja juhatusliikmete üles-
asitamisest ühistegelise wõimlühja kehtlu-
tuse wastu käsitades ja ühises wäerinnas.

Sarnase teguwitsti wiljak on see suur
pöhe, et meil mitmedki ühised ei laada
enda wõid järjekindlalt ühele
eksportööridele, waid ferd ühele wõ-
i wäljameesäridele, teine päew juba teisele jne.
Niihugusel teel loodab, wõib olla, mõnigi
ühisus suuremat hinda wõist laada. Need
lootused on aga kindlasti petlikud. Kui
aasta lõpul arwestust teha, siis on nii-
hugusel piimahiisufed oma wõid eest keht-
mifelt kindlasti wähem hinda ja a-
nurd kui need ühised, kes oma wõid jär-
jekindlalt ühistegelisele wõit-wäljameesäridele
kaalid.

Kurb nähtus, mis sarnaste agentide
tegewitste juures ilmifis tuleb, on ka see,
et need rändawad agendid püüawad pii-
maihiisute juhtiwaid tegelasi alalõpmata
awateleba igajugu wõite ja ettepanetu-
tega ühise kasu mahaalgamifele.

Talwel Tallinnas piimahiisute päewal
kurtsid mitmed tuntud piimatallituste ju-

hatuste liikmed, et „wõidagendid ta-
hawad neid wõigifi kelmideks
õpetada.“ Ühiste esitajad tõendafid
otjekohe fooksoletul, et neile mitmed agen-
did altkäemaksu ja teisi „autajusi“ pa-
kunud. Ühel suurema piimahiisuse juha-
tusliikmel olla keegi agent fitebal töö-
ajal jöõgiwahede wiisi künni
waol järele käinud ja kui „luupainaja“
faks päewa nurunud, et see jamufid os-
tufis, et ühise wõit temale müüdafis. See
wõimata kufaja en jelles kimbutamife-
töös wahel wiinapudelit pakkunud, ja isegi
laufa mõista annud, et temaga äriwähe-
forda astudes ilufad jummad wahelafuna
wõifis teenida. Kus ühiste meieril
mõjuwõim, feal kufutafie tema kallal õnne
eht püütakse neid liikmeid „määrida“, fel-
lel kufidagi mõju wõimlühgi korraldamifeks
kaafa rääkida.

Piimahiisute päewal mõistfid ühiste
esitajad waljuft hukka jelle äsitufis-
ja kimbutamistöö, mida need wõitagendid tea-
wad. Keiti, et ühiste on kahjuft ja
fardetaw nendega äriwähefordadesse astu-
da ning et tuleb kindlasti teetada wõit-
müüfi ühistegeliste kehtafutufte faudu.

Et praegu neid agente fifti nii laialt
ringi rändab, fift tõendab see, et paljud
ühiste juhatused weelgi nendega „fau-
delba“ armastawad ja wõistlufelt ei hinda
wõit kurule toimetamift ühe kindla ekspor-
tööri faudu.

Kuiufalt ifeloomufstab agentide asja-
ajamift hiljuti awalifufis tulnud lugu ühe
agendiga, kes wale faatefiriaga wälja wõit-
tis piimahiisuse raha 72.000 fenti, mida
äri ühisele wõit eest oli faatnud. Weel
wõistatamam oli jelle piimahiisuse efi-
mehe päraefine awalif teletus aialehtedes,
kus peale feda, kui polifefi lubamata kel-
mufe kindlasti teinud ja ifif end jelles
täielifult jüübi tunnistanud, diendada
piilift, kui „korras, länu- ja lugupidamift
wõistari“ farnane tegevufis olnud.

Kuigi see felgitus ajalehtedes arwata-
wasti wastawa wõistari kuulufufena awal-
bati, ei oleks funnis olnud piimahiisuse
nimel feda ülitama tulla, mis tegelikult
wõga laiduwäärt ja fellega oma ühise
asjaajamifeks walifufwat lubamatut ferd-
teistele paljastada. Seletama tulla, et
õige fifti suuremad piimahiisute raha-
jummad on olnud ühe agendi käes hoida
ja kufutada täiefti „omawahelifeks
korras“, on offe kuulmata afi. Oma

ififtufu raha wõib nii teife kätte hoiule
ufaldada, ühise rahadega nõnda ümber
käia on aga täifsa lubamata. Fuba maf-
fem feaduf nõuab, et ühise rahadega
iffa alati ametifufis fõrras tali-
tataffe, ja et raha, nagu fee igal pool tar-
witufel, pankades hoiul peetataffe, kus ta
projefnte fannab.

Nagu piimahiisute tegelastelt kuulda,
on jamale agendile wõid müüfes Tartumaal
piimahiisufes 1927. a. jamalaadilifed
aruufamatufed ja „efitufed“ ette tulnud.
Agent oli ühise arwel 20.000 fenti raha
wälja wõtnud ja feda juhatusle edafi-
andmata jätanud. Ja alles fift, kui ühi-
use juhatus feda wäljamõdtele abil felgefis
tegi, mafis esitaja jelle wälja. Raha oli
mitmed kuud aga agendi käes projefntideta
fufutada, ja ühise juhatusel oli rasfufi
liikmetega arwete diendamifel. Samalaa-
diline felelduf on olnud ka W. piimahi-
isuse juhatusel suurema rahafummaga.

Sarnast asjaajamift ja äri korraldust
awalifult lehes „lugupidamifewõistlufeks“
rõhufade beaks piimahiisuse efimehel küll
weidi piimlif olema, nii oma liigete kui ka
teiste ühiste ees.

Pealegi on üldifelt teada, et need rän-
dawad agendid peale fegadufte ja majan-
dusliiku kahju rohkesti kurja jelle tõttu
funnitawad, et wale andmete ja põhjenda-
mata kahtlufuftega ühise tegelasi üles-
teife wastu üles äsitawad ning wihawa-
nu ja leppimatufst liigete wahel fülwa-
wad, millega rängalt kahuwad ühisi ja
üfismeelset töötamift piimahiisufes, au-
jaid inimesi libedale teele awatelewad,
fihwitawad põllumeeste ühistunnet ning
nõnda „õnneftawad fõgu meie põllumajan-
dusliiku ühistegewufst. Põllumajandusliiku
ühistegewufte kui ka üfifufte piimahiisute
feesmife elu rahulifufis arenemifeks on
tingimata tarwis, et ühiste liikmed
nõuafis oma juhatuselt aujat ja kindlat
forda wõit müügis ja ühiste rahadega
ümberkäimifeks, ning feelafis ära wõit
müügi igajuguftele juhufst.
Fudele agentidele. Üfines oma
ühistegelife wõimlühgi ettewõtte ümber
foondunult ja jelle faudu wõid müüfes on
põlluharijate huwid kaifstuf. Agendid ei
faiffe põllumehe huwijid, nemad tegutfe-
wad oma peremeeste — erawõistride hu-
widest.

Piimawitja.

Salastajade austamine.

Ameerikanna W. Morawas, kes rahwufelt
iffefhji ja lmafõjas halastajadefna fuurt tublifufst
ülesse näitas, fai nell päewil Pariifis fuurte au-
awalbustef ofalifeta. Mele pilbil on kufutatuf
filmapiilt, kus kindral Gouraud temale Prantifuf
aulegfioni orbumärgi üle annab.

Dollarmiljonär asub Saare- maale.

Saarlane Oskar End oli Ameerikas
head raha teinud. Tuli tänanu fõdumaad
waatama. Tahab nüüd Ameerikas enefe
praegufest naifst lahutada ja Saare noore
netuga uuesti abielluda. Wahpeal fõi-
dab tagafi ja kufjub Ameerikas abielulahu-
tufe läbi wiia. Tagafi tufles afub Saare-
maal fõdutalus fuurt õunapuuafda hari-
ma, Ameerika mafstaabis. Suur koppel
fünkt üles, töö länud mafkma 400.000
fenti. Ehitab 25 jülla pikkufe lauda jne.
Ameerikafje tagafi minefu eel andis
dollarmiljonär rahwale wahwa lahkumif-
peo.

Järwafandi haridufseltsi 15-a. juubel.

Pühapäewal, 30. feptembril, pühiftes
Järwafandi haridufselts oma 15-aastast
juubelpäewa fangelt üle 100 inimese ofa-
wõtul, mille puhul fõhalifufte tegelaste
poolt felfile nägufis lipp annetati.

Selts algas tegewufst 15 aastat eest
Geftimaa rahwaharidufseltsi Järwafandi
ofafonnana. Suuremats faawutufeks on
felfil maja ehitamine, mis länud fuwel
walimis fai.

Ukufel pidas waimufiku talitufe ja õm-
nistas lipu Napla õpetaja Liim, mille järgi
lipp tegelafonna efindaja poolt felfi efi-
mehele üle anti.

Ukufelõne pidas Gefti haridusliidu fel-
retär E. Wender, kes felgitas haridus-
felfide ülesandef üldifes haridustöös ja
kufjus fõifi üles foonduma felfi lipu allo
wõitlufeks pimedufe ja rumalufe wastu.

Selle järele andis felfi juhatus liige hra
Särefõnd ülewafte felfi 15-aastafest tege-
wufest, millele järgnefto terwitufed naaber-
felfide poolt.

Õhtul oli pidu, kus ette fanti „Nõmme
kingefpad“, millele järgnes tantõ.

Musfolini pojad.

Itaalia diktatori mõlemad wanemad pojad
Bruno ja Vittorio Musfolini tegid ühes 500 fa.
fiftufie noorfõolafega reiffi Wahemeres. Mele
pilt kufutab Musfolini poegi tundmata fõduri
haua juures, kus nad oma tagafjõundmifel käifid
austufst awaldamas.

Läti walimispalawitus.

Armasfufkirjade faudu kufutafie parlamenti pääfeda.

Läti sotside hüglapalgad.

Läti leheb jutufstawad walimisfeelfid
fugufid:

„Brigwa Geme“ teatel on fift radikaal-
demokraatide kandidaat paljudle täiefti
wõistale daamifde agitafjõontirju faat-
nud, mis algawad armuawalbufega:
„...Reegi järele ütles, et teie olewat
wõga ilus. Sellele mõeldes haffas mu
jüda fõwemini põfuma. ...Tahafin põ-
lulifedest pärja punuda ja teile kindla...“
Siis tulewad järgmifed read: „Tahafin
feimi pääfeda. Olen 16. kandidaat radikaal-
demokraatide nimetirjas, Widsfeme wali-
mispiirkonnas. Kui jutufstafite ja kirju-
talfite fõigile oma fugalaftele, tuttawafele
ja fõprafele ning need jälle edafi, et iga-
üks kirjutaks oma nimetirjale, mis ta
wiftab walimisfakti: „372, Karlis Kam-
pe, fift faan mina feimi liikmeks. Preili,
ufufge, et rahwafafufufis tufles tajun teie
waewa wahemalt kinnefordfelft...“

„Latwif“ awalbaf „tõdraywa juhtifõ“
— fõtfiaal-demokraatide — fuured palgad.

Julius Belms ei tea hommitul üles
fõufes, millifefje ametfõhta fõigepealt
fõita. Ta on feimi liige, Läti panga nõu-
fõgu efimees, feimi eelarwe komifjoni efi-
mees, farutapjate ordu liige, wälifftauban-
duskomifjoni liige jne. Peale jelle on tal
weel hult heapalgafift fõhti. Ta faab
80.000 rubla kuus, mis teeb 960.000 rubla
aastafis. Nende aastate jooksul, mis ta neis
ametifes afunud, on ta riigilt ja rahwast
faanud 6 miljonit.

Selfimees Wafstjahnis on famaju-
gune uniwerfitaalne inimene, kes ei jüuda
oma ametifde loeteladagi. Ta on feimi liige,

põllupanga nõufõgu liige, feimi rahandus-
komifjoni liige, Miia linnandunif, haige-
faffa direktor, rahwafikfõoli lektor jne.
Ka tema faab 75.000 rubla kuus, lifaks
weel need jummad, mis ta faab mitme
tõõstus- ja faubandufettewõtte attfionä-
rina. 5 aastat jooksul on Wafstjahnis 5 mil-
jonit naerdes tafku pannud.

Dehfenil on wahemalt 6 ametit.
Oma wäimeestele — Jagarfle ja Greh-

Sport Inglife sõjawäes.

Shottimaal algafid nende päewade fees inglife sõjawäe wõistlufed lergefõustifus. Wõistlufel
wõistfid ta kuningas ja kuninganna. Mele pilt kufutab fõhti populäärifemat lergefõustiflaff —
W. Anderfoni, kellel parafafiti käfil on wõgewafarfeibe.

Roolis vanameelne valitsus.

Peaministriks adm. Lindmann, välisministr. Trygger.
Põllumehed on eemale jäänud.

Stockholm, 1. oktoobril. Paremposse erakonna juht admiral Lindman soovustas uue vanameelise valitsuse. Välisministris uues valitsuses on teine vanameelise erakonna juhtiv tegelane Trygger, Rootsi ülikoolide kantser ja endine peaminister. Rahaministris on professor Wohlin, endine kaubandusminister. Raudteeministris on kolonel Malmberg. Viis ministrit uues valitsuses ei ole parlamendi liikmed, nende hulgas kaitseminister Malmberg.

Berlin, 1. okt. Stockholmist teatatakse: Uues Lindmani kabinetis on kohtuministris Bismarck, siseministris — Rydbeck, teedeministris — Vorell, haridusministris — Lindskog, põlluministris — Johansson, kaubandusministris — Rundqvist.

Teatavasti töid hiljutised valimised mõibu paremale tiivale ühisi: vanameelised võitsid 8 ja põllumehed 4 kohta juure. Vanameelised juutsid wacwalt oma kohad käes hoida, kuna pahem tiiv sai raskesti liitua. Vanameelsete juhi Etmani kabinet tegi walmiste tulemustest wacstawad järeldused ja lohtus, ilma et ta oleks uue saadikutekogutõustumist ootama jäänud.

Statfed uut walitust moodustada kõigi kodanliste erakondade koalitsiooni alusel. Nid nurja wabameeliste wacstufcismisel. Nagu niid näha, ei ole wanameeliste juhid ka põllumehi hnutnud kaasa kmmata, wõimad aga wistiski põllumeeste toetuse peale kindlad olla. Kuid selle korral peab Lindmani kabinet lootusi panema ka wabameeliste heatahtlikku toetuse peale, muidu wõib ta wacstufcismile jätta. Uhes põllumeestega on wanameelistel parlamendis 230 kohast ainult 100 kohta. Uuel walitustel tuleb nõnda arwastada kõigi kodanliste erakondadega, et jatkalistide pealekäämine temale kardetawaks ei läheks.

Standaalne lennukite ostmise Eätis.

Altkäemaksuks antud 10 miljonit rubla.

(Traaditeel Riiaist.)

Riia, 2. oktoobril. Saltsade sõjawäe lennukite ostmise Eshchjo-Slowackiast õhustab siin raskeid kuulusi. Eshchjo-Slowackia parlamendis ehitatud sealset sõjdi aru-pärinise ja kaatnud oma parteitaaslastele Riiga andmeid, kuidas Läti sõjaministee-rium, eriti lennukide ülem neid iganenud lennukite ostmud. Ilhele Eshchjo-Slowackia wahelknauplejale Brosfowanskyle antud

alkkäemaksuks 10 milj. Läti rubla (1.300.000 Esh.-Sl. krooni). Sellest summast saadud ka teised sahterdajad oja. Läti sõjdi leht tungib niid kõwasti kallale Läti lennu-wäe ülemale, et kuidas wõib niid kahtlajel teel ja altkäemaksude abil sõjawäele wanu iganenud lennukite kaela osta; niid kulu-wad need aina õhust alla. Skandaal wõtab juure ulatufe.

Räpina soowid raudtee ehitamisel.

Tahawad haruteed Wilustest Räpinani.

Teatavasti loodetakse Tartu—Petseri raudteelihi lõpuarwestustega tänajeks wal-mis jaada ja sihti walitustele kohe kinnita-miseks eitada. Wõib olla tuleb sihi kinnitus juba täna walitustes arutufele.

Räpinast on jaatkond käinud sihiarajate inseneride juures ja ettepaneku teinud, et juhumiisel. Kui Siimaste — Kuusa — Wi-laste waheline siht Riiga kõwer, kallis ja wõib olla poolteist kilomeetrit pikem tuleb, wõiks kaalumisele tulla Wilustest Räpinasse

kergetiiliidilise laiaroopalise harutee ehitami-ne. Harutee pikkus oleks kuni 12 kilomeet-rit ja ehitamise kulus teeks wälja kuni 40 miljonit senti. Kui Siimastest üle Kuusa Wilusteni ehitatowa wariandi enamkulud Siimastest ohe Wilusteni ehitatowa raud-tee hinnast sedawõrd, umbes 40 miljonit fen-ti, kallim tuleb, siis peawad Räpina ja selle tagamaa elanikud otstarbekohajamaks ohe-sihi juure jäämist ja Wilustest Räpinasse harutee ehitamist.

Helsingi ülikool 100-aastane.

Walitsus annetas kolm miljonit stipendiumideks.

(„Raja“ kirjasaatjalt traaditeel.)

Helsingi, 2. okt. Helsingi ülikool ja kalle kuulunud hoone on lippude ja wanikutega ehitub, mis annab loogu linnale pibulme. 1. okt. mööduis 100 aastat, kus Turu ülikool peale linna mahapõlemist too-bi uude pealinna Helsingisse üle. Ülikooli aulat ehtisid täna sel pibulikul aktusel Soome lipu wärwib, loorberid ja liilid.

Piduaktusel wiibisid eduskonna esime-heb ja walituse liikmed, kõrgem sõjamäe ehtus ja jeltskonnategelased.

Rektor pidas ülewaatliku kõne Helsingi ülikooli minevikust ja praegusest tegemusest. Praegu on üliõpilasi 4800. Negade jool-

ful on ehtalgne Helsingi üliõpilaskonna loosjeis suuresti muutunud. Alles 1880. a. hakkasid joomlased suuremal hulgal ülikooli astuma ja 1889. a. olid joomlased esma-lordest enamuses. Ehtmene naisüliõpilane astus Helsingi ülikooli 1870. a. Helsingi ülikoolil on Soome rahwa aratajana põhja-panewad teened.

Lõpuks teatas rektor, et walitsus mää-ras ülikoolile tema 100-aastase teistwuse pu-hul 3 miljonit marka stipendiumideks. Sti-pendiumid tulewad anda noortele teadus-meestele jatkajatele, majandusliste ja loo-busteadusliste uurimuste tegemiseks, mil-lest maale majanduslikku kasu loota.

Streigiliikumine Gafjamaal.

Kõik laewatehased 50.000 töölisega streikivad.

Kommunistide kokkupõrke ohwrid.

Berlin, 1. oktoobril. Täna hom-mikul hakkasid kõigis Gafja laewatehastes Põhjamere ja Baltimere ääres töölistes streikima. Kõik jokituskatked läksid nurja. Streikijaid on kokku umbes 50.000.

Berlin, 1. oktoobril. Gileefia lae-wandustes hakkas 25.000 töölist streikima. Berlin, 1. oktoobril. Palgatili päraft kuulutati München-Wladbachit tets-tiiliidõsturiid kõigile töölistele loaudi. Um-

bes 45.000 töölist on töötä.

Paris, 2. oktoobril. Nagu „Jour-nalile“ Berliinist teatatakse, sai ilceilsetel kokkupõrgetel wabariiklaste ja kommunisti-tide wahel Hamburgi lähedal üls inimene surma ja 11 raskesti haawata. Wiie haawatu seijuford on lootufeta. Kergemini olewat haawata saanud umbes 250 ini-mest. Politsei teadaande järele on raskesti haawatuid 56.

Tartu konferto-oorium tuleb lii-wideerida.

(„Raja“ kaastöölistelt traadi teel.)

Tartus, 2. oktoobril. Teatavasti otustas haridusminister 5. juunil j. a. Tartu konfertooriumi liiwideerimisele määrata, kuna puudufed, mille peale haridusminister tähelepanu juhtinud, polnud kõrwaldatud. Konfertooriumi direktor Melander kaebas haridusministri otstuse peale riigikohtusse ning riigikohtus määras otstuse kuulutamise 2. oktoobri peale.

Täna kuulutati jelles asjas otjus, mille järele direktor Melanderi kaebus tagajär-jeta jäetaks. Nii siis tuleb Tartu konfer-toorium liiwideerimisele.

Kaebus jäi hiljaks

Tartus, 2. oktoobril. Keeni walla perekonnaseisu ametnik pööras Palamuse kihelkonna õpetaja Keremi poole, et jaada teateid personaaliraamatust. Kerem ütles teadete andmisest ära. Perekonnaseisu amet-nik pööras siis siseministreeiumi poole, pa-ludes kaaja aidata selleks, et teateid saaks. Siseministreeiumi peasekretär teatas siis õpetaja Keremile, et teateid tuleb anda. Kuid õpetaja Kerem pööras niid oma-lorda siseministri poole, paludes, et see kühistats peasekretäri nõudmise. Siemi-nister jättis palwe tagajärjeta. Niid pa-lus õpetaja Kerem riigikohtu, et see üh-lustaks siseministri otstuse, kuid riigikohtus kõrwalbas asja läbiwaatamiselt normaals-jetel põhjustel. Ehtets pole õpetaja togu-duse wolinik, ning tenal pole õigust kaewata. Seba oleks pidanud tegema loğubus. Pealegi on kaebus hilineunud.

Ederbergi ei kinni-tatud.

(„Raja“ kaastöölistelt traaditeel.)

Tartus, 2. okt. Tallinna linna koo-liwalitus ehtas riigi kooliwalitustele kinni-tamiseks Paul Ederbergi Tallinna 1. kiitorl-giimn. juhataja kohale. Riigi kooliwalitus ei kinnitanud Ederbergi sellele kohale, sele-tades, et walimisi on toimetatud mitu korda ja juba enne Ederbergi walimist saanud tee-gi teine kandidaat tarwiliku arwu häält. Kinnitamata jätmise päraft kaebas Ederberg riigikohtusse, kus tema kaebus täna tagajär-jeta jäeti.

Dir. Raja riigi-kohtus.

(„Raja“ kaastöölistelt traaditeel.)

Tartus, 2. okt. 19. apr. j. a. otstus-tas haridusminister Petseri giimnaasiumi jeniise juhataja Joh. Raja ümberpaigutaba Läänemaa giimnaasiumi inspektori kohale, määrates ühtlasi kindlaks, et Raja peab as-jaojamise 1. mailis j. a. Rittersjile üle and-ma. Ümberpaigutamine jündinud peda-googilistel põhjustel.

J. Raja kaebas riigikohtusse, kus täna asi arutufel oli. Tema wolinik seletas, et kui Raja pedagoogilistel põhjustel ümber paigutati, siis oleks pidanud haridusminis-ter ta jätma ametialiselt jamale astmele. Riigikohtus kuulutati otstuse jelles asjas 16. oktoobril j. a.

Meeteor katusest jisse.

Berlin, 1. oktoobril. Nagu Pisha-sonist teatatakse, lendas Gastele alewis (Portugalis) meeteor maja katusest jisse, jurnates neli inimest.

Läti tahab rah-wasteliidu laenu jaada.

Riia, 2. oktoobril. Nagu „Jaunatas Sinas“ kuulub, on Läti delegatsioon rah-wasteliidu täisloogu koosolekute ajal Gen-isis pinda kuulunud, kas oleks Lätil wõima-lit rahwasteliidu laenu wälislaenu jaada. Olewat jeltgumud, et rahwasteliit oleks wal-mis Lätile laenu muretsema, tingimuse, et Läti riigipanga walitsemine uuele alufete seataks. Lääbikäimise laenu asjus alga-wad kuuldawasti päraft seimi walimisi.

Zeppelin wäljas.

Suur põhjamaalend üle Berliini.

Berlin, 2. oktoobril. Friedrichs-hafenist teatatakse: Schulaw „Graf Zepp-e-lin“ tõusis täna hommikul kell 7 õhtu, et alata suurt põhjamaalendu. Lend läheb üle Berliini.

Ministreeiumide ümber-forraldamine Eätis.

Wastaw komisjon, mille koosseiju kuul-wad kohtuminister, riigikretär, kohtumi-nistreeiumi nõunik Raim ja siseministreei-um peasekretär E. Waddison, on kokku sead-nud walitustaparaadi lähema forraldustaju. Wastawa seaduseelnõu ehtab wabariigi wa-litus.

Poola ohwitserid lahkusid.

Geetit külastawad Poola ohwitserid lahkusid Tallinnast eile hommikul. Nad jõtsid siit Soome, kuhu jääwad mitmeks päewaks, et tutvuneda Soome oludega. Taqasi Warslawi jõibawad Poola ohwit-serid käesolewa nädala lõpul. Nad tule-wad Helsingist Tallinna aurikul ja jatta-wad siit jõitu raudteel.

Rindrakstaabi ülem ja teised kõrgemad ohwitserid said eile Poola ohwitseridelt tänutelegramme lahle wacstuwõtu eest.

Läts juba noorelt tapma.

(Traaditeel Riiaist.)

Riia, 2. oktoobril. Esmasp. 1. okt. sai Kuramaal Areslau politsei teateid, et Augustowi metjas leiti kellegi 68-aastase kakataupmehe Gaim Segali laip. Kadunu naine jutustas, et esmaspäewal tulnud nende juurde keegi 18-aastane noormees Andrei Jwanow ja meeltanud tema mehe enda poole kalu ohtma.

Rahtlus langes Jwanowi peale. Teda minid tabama. Piirati talumaja jisse. Jwanow latjus ratsahobusel põgeneda, kuid püüti kinni. Ta oli rõõwimise otstarbel Segali tapnud. Saagiks saanud 1000 rub-lal. Tunnistas jüi illes. Arwatakse, et tal on kaaslasi.

Läti sõdur surmati Wene piiril.

(Traaditeel Riiaist.)

Esmaspäewal leiti Läti-Wene piiril Riina alewil lähedalt Läti sõduri laip. Sõdur oli nähtawasti tahtnud wahima-jatufe juurde tulla, kuid enne oli wintpüksi kuul teda silma tabanud.

Tapmine on saladusliku ilmaga. Olewat raske jeltgutada, kes kuretoe korda seatis.

Subotafje kuitwe-mat ilma.

Soomes 10 kraadi külma.

Reftnädalaks, 3. kth., kuulutab Tartu ilmaajam jaramise ilma.

Reftmise ktrusega põhjakaarte tulesed. Muutlik pilwitus. Paiguti kerge sademed. Wõlm. Päewal temperatuur suurema muutufeta.

Madalrõhkond — wihmapesa — asub praegu Reft-Wenemaal. Osamiimum 755 mm. Taanis. Kõrgerõhkond ulatab Ing-lismaalt üle Prantsumaa ja Alpide Un-gariisse. Lõuna-Geetis sadas õõfel wacstu teistpäewa lund ja wihma. Põhja-Soomes oli jamal wõl 10 kraadi külma. Selle wacstu aga Gröönis 22 kraadi sooja.

Tallinnas oli wõl wacstu teistpäewa 3 kraadi sooja, Tartus null kraadi, Rihel-tonnal ja Patris 4 kraadi sooja, Pärnus null kraadi.

Teistpäewa lõuna ajal oli Tallinnas 5 kraadi sooja, Tartus 6 kraadi. Warg-meeter jeltab madalal (Tallinnas 757,7), kuid näitab weidi tõusu, mis lubab järe-l-bada kuitwemaid ilma. See kuitw ilm tuleb aga kiig hilja. Wiljad on juba häwinenud.

Narwa ühisgiimnaasiumi direk-tori asi riigikohtus.

(„Raja“ kaastöölistelt traaditeel.)

Tartus, 2. oktoobril. Wabariigi wa-lituse otstuse põhjal 17. mailis j. a. ühen-dati Narwas kaks keffkooli, nimelt reaala-ja ühisgiimnaasium, mis hakkas tegutsema ühisgiimnaasiumi nime all. Ühtlasi regist-reeriti koha pealt lahki jeniine ühisgiim-naasiumi direktor J. Wälbe. Selle peale kaebas Wälbe riigikohtusse, kus asi täna arutufel oli ja Wälbe wolinik seletas, et tegelikuft reaalgiumnaasium ühisgiimnaasiumi juurde liideti ja dir. Wälbe ametisse oleks pidanud jääma. Riigikohtus kuulutati otstuse jelles asjas 16. oktoobril.

Kapten Siibus jäi reameheks.

(„Raja“ kaastöölistelt traaditeel.)

Tartus, 2. oktoobril. Sõjawäelajelt kapten Siibust wõeti wägede ülemjuhataja poost kapteni auksaad ära ja ta alandati reameheks. Mlandamise põhjusteks oli asjaolu, et ta 1. detsembri mähufatke pu-hul oli alwaldanud tegeuwiteta olekut.

Siiljem palus Siibus sõjaministriit, et tema-le auksaad tagasi antaks, kuid minister feel-bus seda tegemast. Siibus kaebas riigikohtusse kus tema kaebus täna arutufel oli ja tagajär-jeta jäeti.

Wõikas habemenõaga kää-jooned läbi.

Tallinnas Oskari uul. nr. 17 elaw 20-aastane Eijngarella Brosfallit toi-metati eile linna keshhaigemajja. Ta oli endal enefetapmise otstarbel habemenõaga pahema kää jooned läbi lõiganud. Kõrke werelaotuse tõttu oli Brosfallit haigemajas hult aega teemelmärkufeta olekus. Ta elu loodetakse siisti päästa.

Nagu neiu haigemajas seletas, pamub ta enefetapmise katse toime äärmiselt miletja majanduslike seijuforra tõttu. Ka pole ta ühtegi teenistust leidnud.

Riigikogu tuli kokku. Esimehe awamiskõne ja riigiwanema erakorraline teadaanne. Lähirääkimised nelja-päewal. Walitsus wastas ühele arupärimisele.

№ 232 3. октобрі 1928. г. 961 4

Kaks riigifoguist lahkujat.

Sots Semjonow pidi jeda tegema funniviijil ja töö-
erakondlane Oja omal algatusel.

Mitigogu liikmeid tabas uue istangjargu
algul launis üllatav uudis: riigifogu liik-
mete nimelirjoist oli kaks rahwajaadit
maha kustutatud, kesledega wiimajel ajal
launis teerulised lood sündinud.

Esimene lahkujaist oli Zeboska wene-
lane Nikita Semjonow, kes riigifogusse
waliti jottide nimelirja jargi. Sel
wenelasest-joist oli Zeboska lauplus, kus
ta ohtjaid niimõrd oli piganud, et kohtu-
mõimud Semjonowi ärimõiste wastu huiwi
hakkasid tundma. Nikita mõeti wastutusele.
Mehele ei meeldinud see muudugi. Ta
awaldas riigifogu kōnetoosilist fāredaid pro-
teste temale tehtawa „ilsekohtu“ wastu.
Muudugi olid need kihjad fōnad. Sem-
jonowi liitafawõtmine tehti kohtu-
lindlaks ja ta mõisteti 6 kuus wangi.

Esmapäewa hommikul jōitis Semjo-
now nagu teijebki riigifogu liikmed Tal-
linna. Tahtis nagu õige mees kunagi riigifogu
toosolekule minna. Seal beldi talle
aga njetu — ei saa enam! Ja ei lastudki
saastufest fisse. Kohtuotsus oli jeaduse-
jōusse lāinud ja riigifogu juhatus oli
Semjonowi riigifogu liigete nimestikust
kustutanud.

Sapu nāoga sammus mees riigifogu
trepiist alla. Oli rahwasaadit, niid kor-
raga on aga kōit see au ja hiilguis lāinud
ning lōi āra tūrmi.

Nii kurnalt lõppes selle fōtsialistliku
liitafawõitja karjäär.

Teine mees, kelle lahkumine riigifogus
esmapäewal rohtet tähelepanu āratas, oli
tōderakondlane B. Oja, kelle nimi wi-
mastel päewabel jageli ajalehtede weer-
gudel feisnub salapārase tulekahjuga ühen-
duses, mis ta talus ajel leidis.

B. Oja oli tōderakonnal Harjumaal
juhtimamats tegelaseks. Politika fōrwal
harrastas ta ka-āri, kus aga warsti jalgu-
pibi kinni jai. Ühisele ajaga lāks tal 17
wefalit protekti. Ja niid tulli weel tee
mōistatuslik tulekahju, kus hukkusid mingi-
sugused pilbid, mis kinnitufestis terwelt
4.600.000 fendi eest kinnitatud olnud. Kui-
bas neeb Jtaalia maalid Oja kätte jattu-
sid ja mis niisugused wāartufed Harju
walla padrikusse wiidi, selle kōhia poli-
teateid. Kōnelbatte wato, et neeb pilbid
omal ajal tuntud „briljantide kuningas“
insener R. Wenest toonud, kelle proual
omal ajal Walgas feikufest oli. Nii siis
teerulised juhted.

Kinnitufestis lubab juure taju, kes B.
Oja maja pōlema jūitaja üles annab.
Sūitamine on lindlaks tehtud, jūitajat aga
ei leita. Nii peenitejelt pisteti majale
tuli ohta.

On selge, et tōderakond hābafunnil end
B. Ojast lahki pidi sūilema. Seel tehti
niid kōhtu, et kes teab, mis meel tulewit
tuua wōib. Muudugi on niid sellega ka
B. Oja poliitilise karjäär lõppenud. See
lõppes wāhefufalt.

Umeerika ajab Wenemaaga āri.

Mūiub kaupaid ka kredidi peale.

Berlin, 1. oktoobril. „Berliner Ta-
geblatt“ teatab Washingtonist: Kommunisti-
liku kattu kartusel oli Umeerika alguses
Wenemaaga wastu leppimatu. Kuib aega-
mōōda hakkas see leppimatus pehmenema.
Mūiub ajawad juba Umeerika laupmehe-
mitu aastat Wenemaaga āri, ja āriajamine
kōmab iga aastaga. Alguses mūiubi kau-
pasid ainult fularaha wastu. Mūiub antafse

juba riigidepartemangu heatekitimisel nōu-
fogude walitufele pītaajalisi kredite Umees-
rika jaaduste ostmiseks. Jārgmine samm on
juba Umeerika kapitali mahutamise Wene
etteuōiteesse. Kuib selle eeldufest on nōu-
fogude walitufele tunnustamine Washing-
toni poolt. Arwatufse, et see tunnustus
antafse Washingtoni uue kabinetil teisel
aastal, j.t. 1930. aastal. Siis loobetafse
ka ennesjōaageid wōlgasid Wenemaaga
kōrraladada. Wāheajal walmistawad Wene
ostufomisjōnid Umeerikas pinda. Neeb lo-
misjōnid ostawad juurel hulgal igasugu-
seid masinaid. Ühtlasi antafse nōuogude
poolt Umeerikale mōista, et Umeerika ka-
pitalil oleks Wenemaal tōelik tegevus, ja
liikumismahabus. Seepārast on wōimalik,
et pāraft nōuogude walitufele ametlikku
tunnustamist Washingtoni poolt Umeerika
kapitali ühes Saksja pankadega ja Saksja
āsjatunbjatega Wene turu oma kätte wōtab.

Raudteeliin Riiasse Ruhja.

Riia, 2. oktoobril. Wāli raudteema-
litus otufstas juba tūnawu sūigil uue
Riia-Ruhja raudtee liini ehitamisele āru-
da. Ehitusjōōdele kawatufatse wōtta tōōta
tōōtisi.

Riiafkontrolli eelarwe ei juurenenud.

Eelarwejeaduse pōhjal jaatis riigifont-
rolbr rahaministrile 1. oktoobril riigi-
kontrolli 1929/30. aasta eelarwe, mis on
kōtku seatud ālbfummas tōpselt wōrdsena
2. a. eelarwele, kogufummas 340.988 krooni.

Wāhendati krediti, mis mēaratud aju-
tiste tōōjōubude pāstamiseks, kuid ālbf-
fummat ei jaadud wāhendada, sest suure-
mate furitamwituste lūmifstufeku tōtku mō-
nes ametkonnas, nagu metfab, kōlbid jne.,
tuli suurendada fōidurahade krediti. Ka
juurenestid mōned majanduslikud tulud.

Ure feltfide kodu atmati.

Ähifel jōul pūstitati nāgus hoone.

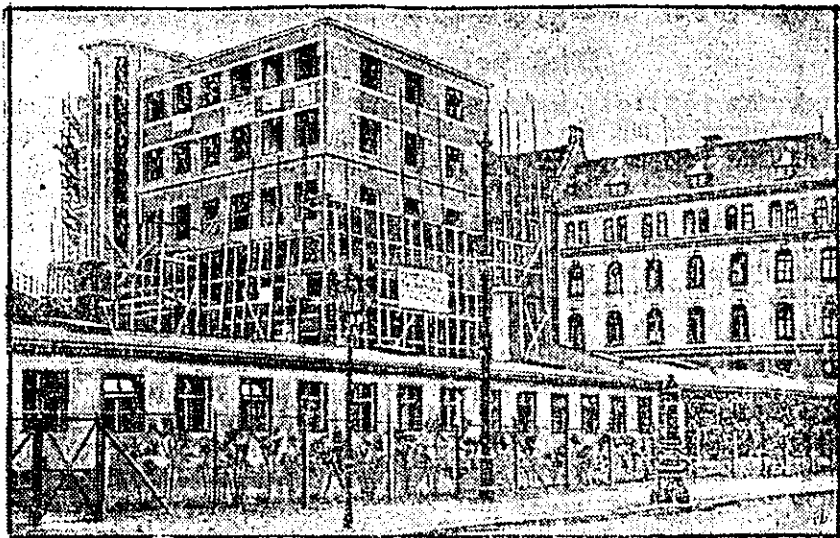
Pärnumaal, Ures oli pūhapāewal, 30.
septembril, āhifufte ja feltfide āhifufdu
awamine juure rahwahulga āfawōtul. Wai-
mulikku talitust toimetas Jafobi āpetaja
proust Eshulst. Teroitufst belbi mitmekete
āfutuste ja āfikute poolt ning peale jella
oli tulnud hull telegramme.

Peale āstufst oli kōrraladatud kōhalikfuda
peremāiste eefiwōttel āhine teelaud. Uus
ehitus, mis pūstitati Ure feltfide ja āhi-
jufte liidu poolt, on kōigiti nāgus hoone —
ainult weidi awaram oleks wōdinud ta olla.
Selles āhifes kodus leiawad ajel āhif-
kauplus, āhifpant, āhifpimatalituse kōn-
tor ja āfialgul ka Ure wallawalitufus. Eita
juures peab mārftima arelaiste etteuōitlikkufst,
pūstufst ja āhimeelt rahwale ālbfafufst-
kude āsjade lābimiimisel. Ei juutnud āhif-
kub feltfid ja āhifufst maja ehitada, jiz
loodi selleks liit, ja eesmärt jaamutati

5000 hobusewarast nāda- laaa tabatud.

Ukrainas (Rūfogude Wenemaal) tabati
hobusewaraste wastu wōitkemise nādalal
5000 hobusewarast ja jaadi kätte 10.000
warastatud hobust.

Raudteewalitufele kōib ehitus üle jōu.

Saksja raudteewalitufus, mis Dawes'i kawa järele eractemōitets muudeti, hakkas omale suure-
mat maja ehitama, kuhu kawatufeti raudtee direktiooni mahutada. Kuna raudteewalitufel aga
tōrwilised miljōnid puuduwad, ei saa ta alatus ehitust tōmule wita.

Kaste laadafatelus.

Ühele mehele lōōdi 5 haawa pāhe ja kaks katesse.

(Traaditeel „Raja“ laastōōlifest.)

Reama, 2. oktoobril. Eile peeti Harju-
maal, Rehna wallas, Reama āsumduse lā-
heal iga-aastast Reama laata. Ehtul tel-
lis laadalt kōju minewate laadalistel Ru-
dolf Wālja ja Jaan Lellepi wahel
kōnawahetus, mis lōpuls niimōrd āgedaks
muutus, et mehed omawahel kōstisi kōtku
lāksid ja üksteist pusjibega petfima hālla-
sid. Katesse lõppes Lellepile wāga kurnalt.
Ta sai raskesti haawata. Nimelt lōi Wālja
temale pusfiga 5 haawa pāhe ja 2 haawa
katesse.

Teijed laadalistel, kes lōpuls lākselata
wahel tuld, toimetasid haawatud Lellepi
lāhema arsti juurde, kus tema haawad
kinni seoti. Kuna üks peahaawadest wāga
raste on ja elufardetawate kōiti tuulub,
siis jaadeti Lellep esimehe Tallinna poole
tulema rongiga Tallinna, kus ta paigutati
linna keshhaigemajja rawitufele. Wālja on
wōdetud wahil alla.

Nii Lellep, kui ka Wālja on kōhalikud
elanikud. Neist esimene 44 ja teine 31 aas-
tat wana.

Trotski feifuford wilets.

Saige maas, wuudus kēs, arstiabi ei anta.

Saksja pahempoolsetel kommunistidel,
kes feifawad praeguste Moskwa wōimu-
meestega terawas wastolus, on oma hāle-
landja „Wolfsville“. Wiimane teatab niid,
et Trotski ja tema perefond olla malaaria
kēs tōpselt haige. Trotskil olla kēb ja
jalad paistetanud. Ta kannatawat ālbise
nōrtufe all, ei jōubwat enam tōōd teha
ega oma perefondale peatoidust murel-
feda. Rūfogude walitufus ei andwat te-
male arstiabi ja arstirohte. Mitmel kōrral
olla Trotski palunud, et teda Alma Wtast
(Wernōist) kuhugi mujale āsumisele jaade-
taks, kus parem kliima, kuid neeb palwed
olla ifka tagasi lūtatud. Kōigest olla nāha,
tāhenāb „Wolfsville“, et praegused wōi-
mumehed Moskwas tahawad oma poliitilist
wastast jūijilifelt hāwitada. Sama wile-

falt kōhwat ka teiste wastastindlaste kōst
funniafufimisel. Rabel olla neerufatufe kēs
maas ja kannatawat suurt puubust.

Miljufowi leht „Wost. Now.“ Partifid
teab jutustada jalajafest nōupidamifst Sta-
lini juures 14. septembril. Trotski jōbrad
wālsimail olid tungiwalt nōubnud, et
Trotski kufufatks tagasi tōōle kōrgetele
kōhtadele, āhwardades wastafel kōrral āla-
ta āfakirjandufes wōitufst Stalini wastu.
Stalin olla aga ennast tōis ja ei tahwat
jārele anda. Ka Trotski ei tee jeda, et
mitte oma poolehoidjaid wālsimail āra pa-
hāndada. Nōupidamine feftnud wō lābi,
kuid lōpufilule otufele ei jōutud. Peale-
kōimisel lōōnud Stalin lōpuls nagu kōi-
luma, nōuonud aga, et esimehe samm
kōfuflepe poole āstufst Trotski.

Miljonār Jan Jod.

16

Jan pani mehe wastu kōrstant, kumardus
mehe ette maha ja pani oma kōrwa selle rinnale.
Ta kuulis selgesti lūdamet kufumist. Ta oli
wāhemalt elama inimefe pāstnud. Jan karjus
rōdmuga.

Ta mōtles, et temale endale oli kōige mōist-
likum katufele jādada. Mū uulitjal āhwardasid teda
tūitawad kufimufed ja, wōib olla, koguni politfioi.
Polnud sugugi wōimatu, et teda jūiuidistatufse
maja pōlemapifimises. Siin katufel oli ta efi-
algul julge. Kuib wanamees wōis igal pilgul
wiimast forda hinge tōmmata. Selle haige pāraft
pidi Jock oma julgeoleku kaalule panema.

Ta jātis wanamehe leniks lamama, kui sai
ūmber waadanud. Mūiuri kēfel, mis wiis tūnd-
matufse, aurufesje jūgawufse, leidis ta raudbedeli.
Ta waatas alla, kuid ei juutnud redeli lōppu
nāha. Mure ja pimedus kōstid kōit.

Kandepōlle nōōrid tōmmati jalle firgu ja Jan
wōttis kōorma selga. Esimalt ajas ta end pōlwelele
ja kōufis siis kindlalt ning tugewalt jalgadele.
Katus oli niisufest libe ja noormees pidi āstuma
wālfeste ettewaatlikkude sammudega, et mitte alla
weerebada.

Ta ots jōokfis weel ifka werd. Noormees waju-
tas tāsufatit haawale. Ta lastas katufe āār-
fepilali ja kōbas jalgadega redeli eimejt pūlka. Jōd
āius tūmeda, tūndmatu kōewa ja sama tūmeda ning
tūndmatu jūgawufse wahel. Kuib see „kōbus“ ājend
ei teinud teda rahutufst. Ta polnud āsjata kano
aega olnud „Pieter Kōaafi“ laerapōisifst.

Lasumine kōts kergemini kui ta oli lootnud.
Meg-ajalt pōōrdus ta ūmber, et waadata, kas ta ei
jōua juba maale lāhemale wōi naabrimaja katufele.
Snnetufest aga jai kandepōll talle otje nina ette ja
ta ei nāinud midagi. Siis kuulis ta alt hūiideid —
imestawaid, fūfipaid hūiideid, millele ta ei wasta-
nud, sest ta ei teadnud, mida wastata. Ta mōtles

18

Ta jōokfis jalle maja teije otja. Need wāhejed
minutid, mis ta oli āsjata edasi-tagasi jōoksnud,
olid teda hienfāsti kurnanud. Ta ronis wārfi-
wate pōlwelega pool treppi ūles ja pidi siis
peatuma. Ta pūstis warrufaga higi otfalt. Efi-
mad walutafid nii wāga, et ta ei juutnud neid
enam awada. Mōes, kui nōōrid, mis pigistafid
ta rinda, lāksid natufse lōdwemale, tuli tal poolelbi
meelemārfufetust olefus mees meele, keda ta tahtis
pāōsta. Ta pōōrdus ūmber.

„Se, kuidas teit jūin, mu jēlataga kōst kōib?
Mūiub on meil wāhemalt mōiste jellest, mis pōrgu
tāhendabi!“

Ta pūiuidis naerda, kuid jellest sai ainult kōhi-
jew lāllitus.

Wastust ei tulnud, kuid Jan tundis kandematti
seljal liikumist. Tāhendab, et ta ei tirinud wāhemalt
mitte kurnut seljas.

Jan andis endale jalle kōju edasi tungida.
Mūmistelt kōrdadelt tungis hāfiew aur ūles ja
āhwardas teda kāmmatada. Wāhmatufte mūrin
kēstis weel ifka. Wōib olla, et maja teine kōib
lānges wāhehaawal jisse. Jan tōmbas end ūhes
oma kōormaga kōstipuu nōjal ūles. Ta kōimies
wārfifid armetult, kōrwus kōhifes, feel oli kurnu
kuimanud. Ta oleks ohwerdanud poole elu ainfa
weelonfju eest.

Ta mōtles, et peab weel wiis wōi fuus maja-
forda ūles ronima, enne kui jōuab katufele. Kōo-
rem ta seljas oli raske kui tina.

Äufagil. wōib olla, kōmmendat wōi ūheteifstfūm-
nendal kōrral. kufus ta jalle trepiastmele.

Jalle mōistufele tulles tabas ta end pōrgufikku
hāju ja tapwat kuumist jōimamast, mis tegid ta
pājēmiie nii hapufst.

Siis wōttis ūks kōst jēlatagant ta ālalt kinni
ja wanamehe kōhifew, jōnetu hāāl ūtles:

„Mits ei jata te mind jita furema? Ma olen

Eesti Kirjanduse Seltsi kirjastus

Ilmus trükist

ELMAR MUUK:

Lühike Eesti keeleõpetus I

Teine, ümbertöötatud trükk.

Haaliku- ja võrdõpetus. 176 lk. Hind proleeritud 1 kr. 50 s., kõvas pappkõites 1 kr. 75 s.
E. Muugi keeleõpetus on ainuke, mis rajatud täielikult Eesti kirjakeele seaduslikule alusele, Eesti õigekeelsuse-õnaraamatu keelenormidele. Raamatu esimene trükk on Haridusministeeriumi poolt koolidele soovitatud. Teises trükis on tehtud tunduvalt ümberkujundusi, lihtsustatud kasutusviisi ja ümber töötatud sõnade deklinatsioon ja konjugatsioon. Täiesti uueks osaks on kordamisharjutused, mis eelmises trükis puudusid.
Autor on arakastutanud kõigi I trüki arvustajate märkused, mida on annud lahkelt tuntud keeleteadlased nagu J. W. Weski — eesti keele lektor Ülikoolis ja E. õigekeelsuse-õnaraamatu toimetaja, Ernst Nurm — eesti keele lektor ja õpetaja, ja paljud teised.

Raamatut tellida võib raha ette saates otse Eesti Kirjanduse Seltsilt, Tartu, Lai tän. 35, telefon 6-01.
Maa koolidele ja õpetajatele 10% hinnaalandust!

Märkmeid Kodumaalt.

West wiis küllad, külm võttis viljad.

(Kraaditeel „Raja“ kaastööliste.)

Maa kirjakauplused kaotavad furbi asju. Sügis, sügis, suurvee — nii on palju kibedaid hetki rahva hinges ja looduses.

Westi varastatud küllad.

Pärnumaalt tuleb teada:

Loris Halliste jões, Mäsa küla lähedal, on vees suure vihma tõttu nii tugevasti tõusnud, et viis jões suure küla ära, kuigi küla asus üsna kõrgele veepinnast.

Elumajal põles katus.

Sõel vastu esmaspäeva põles Dra- jõe allas Niskimäe talu maa-alal asuv M. Weide elumaja. Kiirelt kohale jõudnud abi sumbutas tule niivõrd, et maha põles ainult hoone katus. Rahju 500 krooni. Maja oli kinnitatud kinnituskilts „Omna“ 1000 fr. eest.

Nahkilla klapp läinud.

Neil päevil viis suurvee külla Loris nahkilla klapi ära. Kuna klapp asus käidaval teel, siis on päris häda ülepääsuga. Silla klapp on kadunud.

Muhus kõhutöö.

Muhust teatati Saare maavalitsusele, et seal kõhutööd levinemat. Seni leidnud arst 5 haigeksjäämist. Maavalitsus organiseerib sõjakäiku kõhutööde vastu.

Saaremaa näpistab külm.

Sõel vastu teispäeva oli Saares esimene kõva külm. Lühike 4–5 kraadi- line pakane. Võttis puha suviõhku ära, mis pooltoorelt külmale kordavad.

Mutatakse kartulitõrjimisega, sest et tea- kas külm annab enam päevalgi aega võt- ta. Saaremaa maalab murega talve peale.

Talulane pus- tajate küüsis.

Sõid mehele eluradetaid haavata.

(Kraaditeel „Raja“ kaastööliste.)

Saapjalus, 2. oktoobril. Käna too- mihaapjalus maafonna haigemajaja Käna- maalt Moitna wallast pärit olem Gustav Reis, elukoht Sääre külas.

Nagu hiljem selgus, oli Reis esmas- päeva õhtul kella 9 paiku Sääre wallas, Pärt asunduses laadal haavata saanud. Muudi talu juhtale Reisi oliid kallele tun- ginud Mõrdu küla mehed Jüri Rander ja Jüri Silberg. Rander löi Reisi pusliga hooi rinu ja teise kõhtu, mispeale mõ- lemad pusimehed ära joosid.

Asjast teatati politseile, kes arsti ko- hale kutsus. Haavatu viidi haigemajja, kus haavad raskesti tunnustati.

Vihamees võletas talu.

Kurategija pisteti wanglasse.

Saapjalus, 2. oktoobril. Väinud kun- tulpul jüudati Känaemaal Paadremaa wal- las Kanamardi külas Koppi talu eluhoone põlema. Maja põles maani maha. Talu- omanik Johannes Koppel ei teadnud esi- algul kedagi süüdistada, et juudetud ta süütagat tabada.

Neil päevil võttis kriminaalpolitsei Koppeli talu põletaja kinni. Sellest ajutis- tõnis Pärnu, kes varemalt teenis kullajena Koppeli talus. Süütagamist põh- justanud vihamäen. Kurategija pisteti wanglasse.

Gnefetamine wintpüüsiit.

29. septembril kell 7 hommikul lasti enefe woobis lamades wintpüüsiit maha Rilingi-Riiperas Alexander Jäärats, 32 a. wana, põdes paranamata haigust.

Noor riidekratt tabati.

1. oktoobril paljastas Narva kriminaal- politsei omapärase warguse. Käesolewa aasta augustikuu lõpul warastati Elanbi riidekaupluse ukse eest wõti. Peale wõime- tadumist märgati, et mitu ilikonda wal- miteriideid on kauplusest ära warastatud jät ajal kui kauplus kinni oli, ja ta ukse- ning afnad olid täiesti terwed. Hiljem anti sellest sünnimusest politseile teada, kellel- lats korda kindlaks teha, et waras oli kan- lusse tunginud warastatud wõime abil ja kauplusest walmiteriideid 261 krooni 50 senti wääratuse ära wiinud ning Tal- linna wanafraamiturul rahaks teinud.

Wargast ajutus Eduard Waldmann, 20 aastat wana. Eslilalune wõetaks wasta- tusele.

Vortter Gil,

uus Meixio riigipresident.

Pärnu linn ajutab kanala.

Pärnu linnawalitsus on otustanud Käana lastekodu juurde asutada kanala 100 kanale. Ehitus läheks maksma umbes 400 krooni. Kanala saadusest läheks laste- kodu tarvitada, kuna lastewandid tut- wuneksid ühtlasi ka kanalaswatussega. Kui linnawalitsus jarnajeb kanalas ehitats weel illejõe ja Naekila koolimajade juurde, siis oitaks ta palju kaasa linnulaswatusse eden- damiseks linna alemites, kus selleks wäga häid wõimalusi ja palju tööst wabu küsi, kes kaats sellest wõikst lisetusekut ja toe- tust perekoona toitmisele.

Rohkesti uulisi koo- sole- kuid.

Wiimasel ajal peetakse Pärnu linnas ja maafonnas rohkesti mitmesuguseid uulisi koosolekuid. Osawõtjaid alati rohkesti.

Glauw päew Saapjalus.

Esmaspäewal peeti Saapjalus laata. Samal päewal jündis seal ka wastuwoe- tud noorjõdurite arwasaatmine, mille tõttu linnas terwe päewa läbi walitses juur elawus. Eriti rohkesti oli laadale toodud loomi ja pörjaid, mille tõttu nende hind piisib odaw.

Kuritegusid laadal ei juhtunud, ainult mõned juobnud topjwennad, enamikus noored liijupoisid, toimetati „soolaputka- se“ wäimust puhkama. Öhtul lahkusid wärsked jõdurid rongiga Saapjalust.

Prantslase 92 wihamawarju.

Kui õnnelik oft kujanee õnnetuselks.

Pariisi elanik Uplen astus neil päewil hotell „Druot'se“, kus teiste oksjonile määratud asjade seas oli ka wihamawari müüa 10-frangilise alghinnaga. Uplen li- jas juure frangi, siis weel kolm, ja jäi lõpuks 16 frangi eest kantiud, kudo hästi alal hoitudud wihamawarju omanikuks.

Uplen kirjutas kae ostu järele, kuid oksjonipidaja ütles talle, et 16 frangi eest pole müüdud mitte üks wihamawari, waid terve partii — 92 tükki. Ohtale joo- mitati tõi korraga kaaja wõtta, et ei tuleks hoiuraha maksta. Ilklatatud õnne- likust ostust, ei tahtnud Uplen oma kõrwu uskuda. Ta wõttis auto ja wedas 92 wi- hamawarju koju. Suurem jagu neist oli wäga heas korras. Monsieur Uplen wa- lis paremad wälja, ja kinkis wihamawarju naisele, äiale, wennatittele, mõnele sõb- rale ja tuttavale. Kuhu aga panna üle- jäänud 6 tosinat?...

Ta kirjutas juurele papplaanele: „Wi- hamawarjud — 1, 2 ja 3 franki tükk“, ja läts Lufsemburgi parli wihamawarje müü- ma. Wõõbakäijaid illakas wihamawarjude odawus, nad waatasid müüjale tahtlus- tamalt otja, ja läisid peatamata edasi.

Peatus ainult üks: politseinik. Ta kutsus Upleni wiijafalt jaostlonda. Jäma paten- dita kauplemise eest.

Upleni jutustust kuuldes pahwatas komisjar naerma. „Süma“, ütles ta, „ma ei tee protokoll, kuid hoitoe, et ma teie wihamawarje enam ei näe!“

Mis teha, kuidas pääseda ebawajalikuft kaubast? Uplen läts wihamawarjudega Saint-Sulpice platfile. Tal oli hea mõte pähe tulnud. Ettewaatlikult ringi waada- nud, pani ta 6 tosinat wihamawarje puu alla ja joofkis ise taffiantu poole, et ruttu koju jõita. Kuid wahilolew polit- seinik ajutus Upleni wäledamaks. Ta pidas tema kinni, ja wiis komisjariaati: Ksjade meelega awalikule platfile jätmise eest... Komisjar määras Upleniile trahwi.

„Kuhu ma pean panema need needud wihamawarjud?“ küsis Uplen meeleheitel.

Politseinik laotas kaastundlikult käsi ja soovitas wihamawarjud hoiule anda:

„Kuid hoiuraha ärge makste. Kasta ja ühe päewa pärast lähewad asjad hoiulao omandusse, ja nad jaadetafje hotell „Druot“ oksjonisaali tagasi.“

Elitool.

Preis-pisser ilikoolile.

Ranemat aega Põhja-Ameerika ühisriikides Modfelleri Foundation stipendiaatina wiibinud prof. Paul Bogerman on Tartu tagasi jõudnud ning oma ameiikohuste täiendamise ajunud. Peale muu on prof. Bogerman Ameerikast kaasa too- nud ilikoolile preis-pisseri, mis müüdist peale biploomide ning teiste tähihnamate allide wälja- andmise juures tarwitusele wõetakse.

Poola korp. „Polonia“ 100-a. juubel.

Wene walitsuse ajal Tartus tegutsenud ning Poola wabariigi iseloomuse ajal Wilnosse üle kolunud Poola ilikoolilaste korp. „Polonia“ pä- hitse 12.—14. okt. t. a. oma 100-a. juubelit, millest osa wõtma on kutsutud ka Tartu ilikool.

Gesti- ja Põhjamaade ajaloo õppetooli tähtsime on ilikooli palwel haridusministeeriu- mi poolt lubatud tahels aastaks edasi lüüata.

ilikooli lõpetasid

uuteadustonnas — Jaan Konkin; sigusteadustonnas — Gunnar Weib- mann (cum laude), Gerdud Judeitfin (cum laude), Sarrh Siemann (cum laude), Mihel Enno, Karl Hannus, Arnold Jnsler, Leonid Nahka, Woldegar Klaus, Artur Klawing, Aug. Wold, Põhemälin, Sergei Kureson, Walter Lanenber, Elmar Lehtnaks, Eduard Küis, Rohan Mattson, Wilks Ojandi, Olew Meintfal, Eduard Sillafso, Siegfried Tisler, Johannes Tuul, Paul Wasfil, Jaan Winnemann, Albert Wilms ja J. Irm; majandusteadustonnas — Ewald Grau, Anatoli Kefjanow, Artur Pedajas, Oydia Tamingas, Friedrich Wiemann.

Põlumeeeste kessikets jat- tab põlumajanduse edenda- mise tööd Pärnumaal.

Wiimasel aastatel oli Pärnumaal põluma- janduse edendamise tööd põlumeeeste kessiketsi kor- raldusel wõrlemise hästi ja tugewalt läbiare- nenud. Kessiketsi pani agronoomilise nõuande ja põlumeeeste omaabi korraldusele kindla aluse ja toias õigeid siid, mida müüdist iligi teifed jelleka- bilised ajutused, nagu riitil agronoomiline õi- roo jne, kellel omal loomusel põlumajanduse edendamise töös puiduwad, tahtada pihlawad.

Põlumeeeste kessiketsi wõeti tänawu juur osa riigi abirahast ära. Mii jäi Pärnumaa kessiketsi instruktortest pea lagedaks. Müüd on aga seifu- lored Pärnumaal jällegi paranemas. Anetiise on wõetud uus põlumajanduse inspektor. Instru- toreid on ametis alatsid ja majapibamise alabel. Sa on loota tarwibuse kordabel muude põluma- janduse alabel instruktoreid saada kurniste ja kō- nefosofetutele.

Pärnumaa põlumehed, perenaised, põluma- janduse ühliuse ja kessiketsi, kes soowitud nõu ja abi oma majapibamise paranamises, ühliuse ja kessiketsi korraldamises ning organiseerimises, need pööratu soowitawaltusega, kas suuõnal eht kirjatele oma maafonna põlumajanduse inspek- tori poole. Samuti ka kurniste ja kōnefosofetute korraldamise asjus. Põlumeeeste kessiketsi Pärnu- maa põlumajanduse inspektori ajukoht on Pärnu maafonnas, kuid wõib ta kōrku kaada Pärnu- maa põlumeeeste ühispanga ruumides.

Põlumajanduse kurniste korraldamise soowi- awalduft tuleks aeghlt inspektorile illesanda, et saaks warakult kindlaks määrata, millal kuf- giti kurnis wõiks alata, siis on aega instruktore- tööd nii korraldada, et tōlt nõudmised rahuldatud jaatid.

Illeilmiline loomafaitse- päew.

Peetaks 4. oktoobril.

Jgas kultuurriigis peetaks kōrku ille 2000 loomafaitse ühingu poolt 4. oktoobril looma- faitsepäewa.

Tallinna loomafaitse fetsi tahab selle kõrge eetilise eesmärgi eduls anal poolt kaasa ai- data ja korraldab sel päewal kell 8 õhtul Selt- sonbõksu majas, Mäa uul. nr. 12 kōneõhtu jelle eriti tähtsa aine ille. Eijne wiis kōne- lejat. Kell 9.30 õhtul eijne loomafaitse ins- pektor E. Kattenberg kōnega raadios.

Sel päewal on kōrgis footides ille riigi loen- gud loomafaitse ille.

Gesti metjamaterial Ing- lismaale ja Hollandisse.

Neil päewil lahkusid Narwa-Jõesuu lahest kaks mereaurikut metjamaterjaliga. Eijne aurik „Manna Marwat Peterjeni“ laadungiks oli männipropje üle 300 tu- hande tantjala, misjagune metjamaterjal- ja lismaale wiidi. Teine aurik „Estrid“, wõttis peale 320 standarti kuujaelaudu ja 26.332 ft. männilaudu, misjagune metja- materjal läts Hollandisse.

Eduard Riismanni loengud.

Neljapäewast, 4. oktoobrist alates korraldab A. E. M. A. D. kirjandustoimlond tilarlaste kōnnertskooli aulas Eduard Riismanni loen- gute seeria, alljärgnevalt teemad:

Neljapäewal, 4. oktoobril: „Wälje ookeani saartel ja Huul-Merimaa“. Teijapäewal, 9. oktoobril: „Tänapäewa Austraalia“. Neljapäe- wal, 11. oktoobril: „Käärw ja rajutu India“.

Loenguid ilustreeritakse reiful illesõdetud walguipiltidega.

Eisepäds wõõrastele 50 senti, A. E. M. A. D. ilimelele ja koolilastele 25 senti. Loengute algus kell 8 õhtul.

Tänuawalbus.

Palun Teie luguspeetud lehe laudu wõimalust wäljendada oma lügamat tänu, kõigile, kes tu- luschu puhul mind austasid terwitusega, lingi- tusega ja osawõiega. Eraldi lubage aga siin- kohalelda tänuiliste terwitusi Tallinna kessiketsi õpilastele, kelle tähelepanu ja awalbus mulle oli ilgutawaim allatus.

Sügawa luguspeetusega Ants Lauter.

Male.

Tallinna Gesti malekessiketsi wälkturniiri tulemus (30. sept.) oli: 1. auh. — Gun- nar Friedemann (+ 11,—1), 2. auh. — Leo Laurentius (+ 8½—3½), 3. auh. — Keitel (+ 8,—4).

Noorim Tallinna malemeister W. Mi- lenas mängis 30. sept. Mõmmet ma- lekessiketsis simultaani. Tulemus oli + 10, — 2, wiif 1. Wäga hea reultaat!

Lambawalwas wanat.

Sõl vastu 23. juunil t. a. wiidi Saare wallas L. Jnni laudast wafilas ära, mille wäär- tus 80 fr.. Wähe aega pärast warguse toime- panekut tahab politsei Wistwee alenis illegi J. Jõgi, kelle wantris leidus kaks wafilat, mil- ledest üks ajutus Jnni omaks, kuna teine oli teijast warastatud.

illemulamiljel jeltas J. Jõgi, et ta oletat warguse, jooja peaga“ ette wõtnud.

Sojus mõistis lambawarga 8 kuus wangi.

Raadio.

KESKNÄDALAL, 3. OKTOOBRI.

TALLINN (408).

18.30 lastetund. Solistid sopran Ida Järv laulab Kapp: Pilvela. Aavik: Oi, oi õunu ilusaid. Mozart: Hällilaul.

19.00 kergesisuline muusika. O. Strauss: Ring ümber armastuse, awamäng. Gounod: Balletimuusika ooperist „Favst“. Petras: Kunstniku tuju. Puukinga tants.

19.30 hra Stümper: Inglise keele tund.

20.00 kontserdi järg. Kalmann: Holland- lanna, potpuri. Durand: Chaconne. Siede: Esimene suudlus, intermetso. Mattel: Tuu- lispask, valss. Larento: Armastuse saladus, serenaad. Marss. Vahepeal esinevad hrad Paul Pinna ja Agaton Lüdigi naljanditega.

21.00 Dr. Villeni: Kopsutiiskuse lõike- ravi.

21.30 päewuudised. Lõpuks grammofoni- muusika.

HELSINGI (375). 12.05 muusika. — 18 kontsert. — 19.15 kõned.

Wäljaandja kirjastus-ühitus „Raja“.

Wastutaw toimetaja: A. Waldson.

M. T. „Laverna“ vastus Gustaw Peets'ile Tartus.

Et Teie sarnasel „ärimehelikul“ viisil püüate inimestele puru silma ajada ja nagu Teie nimetate, tõstate hädakisa ajalehe weergudel, siis loeme oma kohuseks Teile veel kord teatada, et ei aita Teie hädaldamised ega awalikud waletamised, sest meie poolt on juba kohtuõimude ees sammud astutud Teie larmile piiripanemiseks, s. t. meie üleantud patentides tähendatud aparaatide kopeerimise eest. Just Teie poolt meie patentide järele walmistatud piimakeetmiseaparaadid on tegelikult elus kõlbmatud, esiteks, et need meie kehwa talupoega oma liig kõrge hinna tõttu kooriwad (pikad torustikud, igasugused pumbad, soojusewaheldajad, mahajahutajad ja ülessoojendajad jne.) ja teiseks, et neid wõimata on puhastada lühema aja jook-sul, mil põhjusel ka meie neid praegu ei walmista, waid walmistame A. Keel'i uuema konstruktsiooni ja patendi järele, missugune oma odawa hinna ja lihtsa käsitusewiisi tõttu on kõigile kättesaadaw. Kui ehk Teil ise veel eelpooltähendatud andmed küllalt selged ei ole, siis lugege „Kontrolljaama teated“ nr. 4. — 1928. a. weel kord läbi. Teie hõiskate, et patentide numb-rid ei keeda piima, kuid miks siis walmistate Teie meie patentide järele; nähtawasti puudub Teil siiski tarwiline kogemus, muidu ei kopeeriks Teie teiste konstrueeritud patente, ja ei püüaks ostjatele oma raha „sissesoota-mise riistapuid“ müüa ja ülesseada.

Hoiatus melereidele ja koorejaamadele.

Arge raisake raha ja aega sisseseadete ostmisega, missugused maksa-wad kolm- nell korda enam ja nõuawad 4—5 tundi puhastust, kuna meie piimaasjanduselt poolt konstrueeritud uut tüüpi sisseseadad tarwi-tawad ainult 12 minutit aega. Meie aparaadid on piimaasjanduse eri-teadlaste komisjonide poolt mitmel korral järele proowitud ja kõigiti otstar-bekohasteks tunnustatud, mida omakorda tõendab tellimiste ülirohkus ja asjaolu, et meie wiimase kolme kuu jooksul üle 20-ne piimakeetmise sisse-seade üles seadnud oleme ning missugused kõigile nõustele wastawalt töö-tawad. Oma aparaatide töötamise wõime eest anname kõigile täielise was-tutuse ja garantii.

Hoiatame meiereisid ja koorejaamu ostmast meie üleantud patentide järele kopeeritud piimakeetmise sisseseadeid ja neid üles seadmast, sest ole-me sunnitud nimetatud isiku wastutusele wõtma ja ühenduses sellega ka müüdnud ja ülesseatud piimakeetmise aparaadid konfiskeerida laskma.

Masinaehitus- ja kassakapitehas „Laverna.“

Tallinn, Pääsukese tän. 4, kõnetr. 31-12.

Estonia teater.

Kesknädalal, 3. oktoobril
kell 1/2 8 õhtul

Alandatud hindadega

„Peenem härra“

W. Hasencleveri lustm. 8 pild.

Neljapäeval, 4. oktoobril
kell 1/2 8 õhtul

Alandatud hindadega

7. korda

„Wikerlased“

Ewald Aaw'a ooper 5 pildis.

Saksa teatris

„Deutsche Operette - Riga“

Wõõrusetendused

Kunst. peajuht: Paul Maerz
Reedel 5. oktoobril 1928.

„An der schönen blauen Donau“

Operett 3 waatuses. F. Hart-manni muusika
Laupäeval 6. oktoobril

„Das Mädel vom Rhein“

Operett 3 waatuses. F. Hart-manni muusika. Peaosades:
V. Schachoff, I. Busch, P. Maerz,
P. Kili, A. Oswald j. m.
Algus alati kell 8 õhtul. Pile-tile hinnad Kr. 3, 65, 50.
Kassa on awatud igapäew kell
11-1 ja 5-8 õh. Etenduse ajal
on saali uksed kinni.

Lelles,

Kädwas,
Pärnumaal
wõtab „Kaja“ ja
„Teataja“
tellimisi wastu
hra Kikerpuu.

Märjamaal,

:: Läänemaal, ::

wõtab

„KAJA“ ja
„TEATAJA“

tellimisi wastu härra
KRAHW.

Muhu-Kellamaal,

Saaremaal, wõtab „KAJA“ ja
„TEATAJA“ tellimisi wastu
härja Kung.

R. o.-d. „LOODUS“e

kirjanduse - õhtu

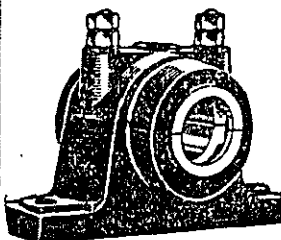
Estonia kontsertsaalis, laupäeval, 6. oktoobril
1928. a., kell 8 õ.

1928. a. romaaniwõistluse tulemuste
awaldamine.

K A W A:

1. Prof. A. TOPMANN —
oreliisolo.	b) Fantaasia Eesti wiis-
dest — A. Lemba.
2. Rkl. K. AST — awakõne.	Kannab klaweril ette
prof. A. LEMBA.
3. Kalkendeid wõistlusest
romaanest. Estonia näit-
lejate H. GLESERI ja
H. LAURI ettekandel.	6) Katkend AUGUST JA-
KOBSONI uuest romaa-
nist „TUHKURHOBUNE“
autori ettekandel.
4. a) Aaria oop. „WIKER-
LASED“ — E. AAW.	7. J. ROOS — ülewaade
1928. a. K. o.-d. „Loo-
duse“ romaaniwõistlusest
ja romaaniwõistluse tule-
muste awaldamine.
b) Aaria oop. „Walkü-
rid“ — R. WAGNER.	
Laulab K. OTS (tenor).	
5. a) Lüüriline moment —
A. Lemba.	

Piletid — 50 sendist kuni 2 kr., õpilastele 35 snt.
(wabadel kohtadel), riistehoid 10 senti.
Eelmüük — Estonia teatri kassas.

Rõngasmäärde- ja
kuullaagrid.
Rihmarattad.
Masinarahmad
j. n. e.

Ühisus „PIONEER“

Harju 45, kõnetr. 8-26.

Wastse - Otepääl

wõtab „KAJA“ ja TEA-
TAJA“ tellimisi wastu
põllumees K. Lind, Re-
base talus.

Soomitame piimatallitustele

„Westfalia“, „Baltic“ ja „Lacta“ koorelahutajaid.
„Silkeborg“, „Baltic“ ja „Ahlborn“ wõiwalmistajaid
ja koorewanne.

„Silkeborg“, „Baltic“ ja „Ahlborn“ pastööre ning
soojuswaheldajaid.

„Baltic“ regeneratiiv pastööre.

„Krull“, „Jlmarise“ ja „Baltic“ aurukatlad.

„Krull“ ja „Jlmarise“ jõumasinaid.

Koorejaamadele mitmesuguseid kodu- ja wäljamaa tehaste
pastööre, mitmesuguses suuruses.

Mitmesuguse wõimega mootoreid.

„Frederiksbergi“, „F. M.“ ja „Ahlborni“ piimaweokanne.
Rootsi ja Taani wabrikute watiga kurnasid.

Mitmesuguseid laboratooriumi- ja piimatööstuse tarbeid.

P. K.

„ESTONIA“

Tallinn, Jaani uul. 6. Tel. 20-90.

Antakse rendile

Ilisu- teel 88 aasta peale alljärgnevad ehitustrundid.

Harjumaal.

30. oktoobril 1928. a. kell 11 hom. Raajitu ringkonna riigi-
maadewalitseja kantseleis, Raajitu ajunduses, — Raajitu alawi-
tu ehitustrundid nr. 7, 8, 16, 30, 31, 33, 34, 66, 67, 68, 69
ja 94, 2300—3300 ruut mtr. juuruses ja 4, 40—7 krooni juu-
ruse aastarendiga. — Soowiawaldused esitada Raajitu ring-
konna riigimaade walitsejale, Raajitu taub.

3. novembril 1928. a. kell 11 hom. Tallinna ringkonna
riigimaadewalitseja kantseleis, Tallinnas, S. Roosi-
krantsi tän. nr. 12, — Riija jaama juures ajundus ehitustrundid nr. 9,
10, 11, 12, 13 ja 14, — 2731 kuni 4261 ruut. mtr. juuruses ja
2,20—3,50 krooni juuruse aastarendiga. — Soowiawaldused esi-
tada Tallinna ringkonna riigimaade walitsejale.

1. novembril 1928. a. kell 11 hom. Sagari walliamaas, —
Sulikema-Mäefüla ajunduses ehitustrundid nr. nr. 100, 137,
138, 163, 185, 207, 208, 209, 230, 233 ja 234, — 2951 kuni 5028
ruut. mtr. juuruses, aastarendiga fr. 3 kuni fr. 8,50. — Soo-
wiawaldused esitada Rapla ringkonna riigimaade walitsejale,
Rapla taub.

Wõrumaal.

5. novembril 1928. a. kell 10. hom. Wastselinna ringkonna
walitseja kantseleis Soolu ajunduses „Kruja“ ehitustrundid
nr. nr. 13 ja 14 juurusega 3799 ja 3708 ruut mtr. aastarendiga
5,30 krooni. — Soowiawaldused anda Wastselinna ringkonna
walitsejale.

7. novembril 1928. a. kell 10 hom. Põlwa ringkonna wa-
litseja kantseleis, Peri ajunduses Põlwa ehitustrundid nr. nr.
40, 42, 44, 47, 48, 49, 51, 52, 128, 105. juurusega 700—11200
ruut mtr. — aastarendiga 3,00—6,50 krooni. — Soowiawal-
dused anda Põlwa ringkonna walitsejale.

8. novembril 1928. a. kell 10. hom. Mõniste ringkonna
walitseja kantseleis, Kõrgepaalu-jaama ajunduses, Mõniste ehi-
tustrundid nr. nr. 14, 18, 19, 171, 173, 174 ja 175, juurusega
3270—6100 ruut mtr., aastarendiga 2,80—5,10 krooni. — Soo-
wiawaldused anda Mõniste ringkonna walitsejale.

7. novembril 1928. a. kell 10 hom. Põlwa ringkonna wa-
litseja kantseleis Peri ajunduses Kasepi alawitust ajund Wana-
Põlgandi ajunduse järele luulim ehitustrund nr. 37, juurusega
1630 ruut. mtr., aastarendiga 6 krooni. — Soowiawaldused
anda Põlwa ringkonna walitsejale.

Walgemaal.

8. novembril 1928. a. kell 10 hom. Kuigatši ringkonna wa-
litseja kantseleis Kuigatši ajunduses, Mägis'e ehitustrund nr. 2,
juuruses 4388 ruut. mtr., aastarendiga 5,70 krooni. — Soo-
wiawaldused anda Kuigatši ringkonnawalitsejale.

Ehitustrundide loojumisele wõiwad aja wõlta perefond-
bega maata kodanikud, kellel wäljaantamale trundide läheduses
põhja teenistustloht, wõi lellest jenne tegewufe wõi õpitub ameti
järgi armata wõib, et ümbruskonnas teenistust loetawad ja to-
hapaletes elutingimustes ära elada juudawad.

Loojumisele aja wõlta loojumisele tuleb esinbada kuni looji-
mife eelpäewa kella 15 tempelmaksumaga warustatud loojumawal-
dus wastawale ringkonna riigimaade walitsejale, juurellhades
wõiwalduse wõi poliitise pooli wälja antud tunnistuse trundi
loojumise elutufe, praeguse tegewufe, perefonna ja warandus-
liku jahu üle.

Wõiwaldused teateid jaab wastawalt ringkonna riigimaade-
walitsejalt ja riigimaade walitsemise Tallinnas, Wismari tän.
nr. 7.

Müüakse

juunõnaltel wõistluspaikumisel 20. okt. 1928. a. Wistjandi-
maal Taewere wallas Enge ajunduses end. Enge mõisa här-
rastemaja ühes kõrwaliste hoonetega kohalt arawebamijeks.

Pakkumisele wõiwad aja wõlta istub, kes riigimaad kaju-
tamud 6-a. rendilepingu alusel.

Wõiwaldused teateid annab Rabala ringkonna riigimaade wa-
litseja, Rabala ajunduses.

Maakorralduse ja metjade peawalitsus.

Harjumaal tööbõrs

vajab taluteenijaid võrdlemisi hääde palgatingimus-
tega. Praegu nõutakse suuremal arvul naisteenijaid.
Ülesandmisi Tööbõrsis võetakse vastu S. Roosi-
krantsi t. 12, igal kesknädalal kl. 14—15 ja laupäe-
val kl. 13—14. Erakordselt antakse tööandjate aadressa
igal tööpäeval kl. 9—15 kantseleis.

Harju maavalitsus.

Autokursus

algab 15-mal oktoobril.

Täiendustunnid.

Tallinn, Endla 2 (hoowis). Üles anda 6—7 õhtul.

Aug. Ott.